

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการ จัดกิจกรรมทางการศึกษาสำหรับชาวเขาของโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ตามความคิดเห็นของครูนิเทศก์ ครูผู้สอนและนักศึกษาเผ่ากะเหรี่ยง กลุ่มหมู่บ้านแม่สวรรค์น้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการ จัดกิจกรรมทางการศึกษา ตามโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการ จัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงระหว่างครูนิเทศก์ ครูผู้สอน และนักศึกษา ตามโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกตามกิจกรรมการศึกษาที่จัดให้ในแต่ละหมู่บ้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการ จัดกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังระหว่างครูนิเทศก์ ครูผู้สอน และนักศึกษา ตามโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกตามกิจกรรมการศึกษาที่จัดให้ในแต่ละหมู่บ้าน
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการ จัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังของครูนิเทศก์ ครูผู้สอน และนักศึกษา ตามโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกตามกิจกรรมการศึกษาที่จัดให้ในแต่ละหมู่บ้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ประชากร ได้แก่ครูนิเทศก์ ครูผู้สอนและนักศึกษาของศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา กลุ่มหมู่บ้านแม่สวรรค์น้อย อันประกอบด้วยหมู่บ้านดังต่อไปนี้คือ บ้านแม่สวรรค์น้อย บ้านป่าจี้ บ้านขุน บ้านแม่สะลี บ้านแม่ริคป่าแก่ บ้านผาแดง บ้านแม่สวรรค์หลวง บ้านแม่ริคน้อย ซึ่งเป็นเขตปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนา และส่งเสริมชาวเขา จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วยครูนิเทศก์ 4 คน ครูผู้สอน 9 คน นักศึกษาซึ่งเป็นชาวเขา เผ่ากะเหรี่ยง 105 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจกกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง และสภาพการจกกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังในค้ำนหลักสูตร ค้ำน-บุคลากร ค้ำนการเรียนการสอน ค้ำนสื่อการเรียน ค้ำนการนิเทศและประเมินผล ค้ำนบริการชุมชนและพัฒนาชุมชน ของศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา กลุ่มหมู่บ้านแม่-สวรรณคณอย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 3 เป็นค้ำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบค้ำถามเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือขอเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการให้การศึกษาเพื่อปรับปรุงการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา

สรุปผลการวิจัย

1. รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ครูนิเทศก์ 1 คน เป็นชายอายุ 24 ปี สมรสแล้ว วุฒิทางการศึกษาสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำงานในโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขามาตั้งแต่เริ่มโครงการ จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 5 ปี และเป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง

1.2 ครู ชาย 5 คน หญิง 4 คน อายุระหว่าง 20-26 ปี มีสถานภาพสมรส เป็นโสด 7 คน สมรสแล้ว 2 คน วุฒิทางการศึกษาสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 4 คน ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น 2 คน และประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง 2 คน มีครูที่ทำงานไค้ไม่ถึง 3 ปีเพียง 2 คน และในจำนวนครู 9 คน ของศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนแม่สวรรณคณอย จังหวัดแม่ฮ่องสอน นี้เป็นชาวกะเหรี่ยงถึง 5 คน สำหรับอีก 4 คนเป็นชาวไทยพื้นราบ

1.3 นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 62.86 เป็นนักศึกษายุใหญ่ (14-30 ปี) มากกว่าเด็ก คือคิดเป็นร้อยละ 75.24 และมีสถานภาพสมรสเป็นโสดเกือบทั้งหมด คือร้อยละ 94.29 แต่ระยะเวลาในการเข้ามาเรียนเป็นนักศึกษาที่เพิ่งเรียนไค้ 1-2 ปี เป็นจำนวนเกินครึ่ง คือมีจำนวนร้อยละ 54.29 จุดประสงค์ใหญ่ในการเข้ามาศึกษาของนักศึกษา คือเพื่อแสวงหาความรู้ เป็นจำนวนทั้ง 105 คน หรือร้อยละ 100

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง

2.1 คำานหลักสูตร

2.1.1 ครูนิเทศก์ เห็นว่าสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงคำานหลักสูตรส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์เป็นจริงอย่างยิ่ง พบว่ามีจำนวนถึง 11 ข้อใน 15 ข้อ ซึ่งมีค่าคะแนนเป็น 4 คือ หลักสูตรประถมศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาพุทธศักราช 2524 มีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ และอาชีพของชาวเขา หลักสูตรประถมศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา พุทธศักราช 2524 มีความเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เนื้อหาที่กำหนดให้เรียนในวิชาภาษาไทยเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อชาวเขา เนื้อหาที่กำหนดให้เรียนในวิชาคณิตศาสตร์เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อชาวเขา เนื้อหาที่กำหนดให้เรียนในวิชาประสบการณ์ชีวิตเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อชาวเขา ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างมากในการเลือกเรื่องที่ให้เรียนเพิ่มเติม ความเหมาะสมของแต่ละหมู่บ้าน เนื้อหาที่เรียนเพิ่มเติมสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น เนื้อหาที่เรียนเพิ่มเติมมีประโยชน์ต่อผู้เรียน การจัดการศึกษามุ่งให้เกิดทักษะและความรู้ที่จะนำไปพัฒนาตนเอง ครอบครัวและชุมชน การจัดการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า รู้จักรักษา และพัฒนาค่านิยม และวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดการศึกษาส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอีก 4 ข้อ อยู่ในเกณฑ์เป็นจริง ซึ่งมีค่าคะแนนเป็น 3 คือ วิชาส่วนใหญ่เมื่อเรียนแล้วสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ เนื้อหาแต่ละวิชามีความยากง่ายเหมาะสมกับตอนที่เรียน การให้เด็กเรียนจบหลักสูตรในเวลาที่ยังอยู่ในปัจจุบันเหมาะสมดี การให้ผู้ใหญ่เรียนจบหลักสูตรได้ในเวลาที่ให้เรียนอยู่ในปัจจุบันเหมาะสมดี

2.1.2 ครูผู้สอน เห็นว่าสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงคำานหลักสูตรส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นจริง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ เนื้อหาที่เรียนเพิ่มเติม ความเหมาะสมของหมู่บ้านสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น การจัดการศึกษามุ่งให้เกิดทักษะ และความรู้ที่จะนำไปพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชน การจัดการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า รู้จักรักษา และพัฒนาค่านิยม วัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดการศึกษาส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.67 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ เนื้อหาแต่ละวิชามีความยากง่ายเหมาะสมกับตอนที่เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.78

2.1.3 นักศึกษา เห็นว่าสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงด้านหลักสูตรส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นจริง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ เนื้อหาที่กำหนดให้เรียนในวิชาภาษาไทยเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อชาวเขา คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 2.93 ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การให้เด็กเรียนจบในเวลาที่ให้เรียนอยู่ในปัจจุบันเหมาะสมกี่แล้ว คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.40

2.2 คำนวณบุคลากร

2.2.1 ครูนิเทศก์เห็นว่าสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงด้านบุคลากรส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์เป็นจริงมีจำนวน 9 ข้อ ใน 13 ข้อ ที่มีคะแนนเป็น 3 และ 4 ข้อที่มีคะแนนเป็น 4 ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ผู้สอนคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนในด้านความสนใจ ประสบการณ์ และความสามารถในการรับรู้ ผู้สอนใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างในการเรียน เช่น เรียนจากของจริงให้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นพอสมควร ผู้สอนสนับสนุนให้ผู้เรียนทำกิจกรรม ซึ่งจะช่วยให้มีความรู้เพิ่มขึ้น ข้อที่มีคะแนนเป็น 3 ได้แก่ ผู้สอนมีความรู้มากพอควร ผู้สอนมีวิธีทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนอยู่เสมอ ผู้สอนมีความสนใจ และเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้สอนได้นำอุปกรณ์การเรียนซึ่งคัดแปลงจากสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนอยู่เสมอ ผู้สอนรู้ว่าชาวบ้านส่วนใหญ่อยากจะเรียนอะไร ผู้สอนมีความสนใจต่อความเป็นอยู่ และปัญหาอื่น ๆ ของผู้เรียน ผู้สอนมีความโอบอ้อมอารี และเป็นที่ยกย่องของคนในหมู่บ้าน ผู้สอนให้ความเคารพต่อผู้อาวุโสของหมู่บ้าน ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ทุกคนทั้งในด้านการเรียนและปัญหาอื่น ๆ

2.2.2 ครูผู้สอน เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงด้านบุคลากรส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์เป็นจริงอย่างยิ่ง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนในด้านความสนใจ ประสบการณ์ และความสามารถในการรับรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4 ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ผู้สอนมีความสนใจ และเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้สอนรู้ว่าชาวบ้านอยากเรียนอะไร และผู้สอนมีความสนใจต่อความเป็นอยู่ และปัญหาอื่น ๆ ของผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.44

2.2.3 นักศึกษา เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงด้านบุคลากรส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์เป็นจริง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ผู้สอนมีความรู้มากพอควร คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.14 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ ผู้สอนได้นำอุปกรณ์การเรียนซึ่ง

ทัศนคติจากสิ่งที่มีอยู่ในห้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนอยู่เสมอ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.52

2.3 ด้านการเรียนการสอน

2.3.1 ครูนิเทศก์ เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงด้านการเรียนการสอนส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่เป็นจริงอย่างยิ่ง มีข้อที่มีคะแนนสูงสุดคือ 4 ถึง 15 ข้อ ได้แก่ การเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา การเรียนการสอนเน้นการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง การเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียน สนใจหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งให้เกิดความรู้ความชำนาญด้านภาษา และคณิตศาสตร์ การเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตาม และการทำงานกลุ่ม การเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดและใช้เหตุผล การเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิดใหม่ ๆ การเรียนการสอนสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การเรียนการสอนสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักคุณค่าและรักษาประเพณีศิลปวัฒนธรรมประจำเผ่า การเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นการปรับปรุงอาชีพ วิชาที่สอนเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงอาชีพคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน สถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนได้รับการคัดเลือกมาใช้เป็นที่เรียนตามความเหมาะสมกับเนื้อหา เวลาที่ใช้เรียนของกลุ่มคำนึงถึงความสะดวกของผู้เรียน เป็นส่วนใหญ่ เด็ก และผู้ใหญ่ได้เรียนร่วมกันตามความเหมาะสมของเนื้อหาตอนที่เรียน และข้อที่มีคะแนนเป็น 3 จำนวน 3 ข้อ คือ มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักสิทธิ และหน้าที่พลเมืองไทย ผู้เรียนให้ความร่วมมือในการเรียนแบบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมีโอกาสได้ไปศึกษานอกสถานที่

2.3.2 ครูผู้สอน เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงด้านการเรียนการสอนส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่เป็นจริง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดได้แก่ เวลาที่ใช้เรียนของกลุ่มคำนึงถึงความสะดวกของผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4 ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษานอกสถานที่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.11

2.3.3 นักศึกษา เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงด้านการเรียนการสอนส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่เป็นจริง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดได้แก่ การเรียนการสอนสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักใช้เวลาว่างทำสิ่งที่มีประโยชน์ ซึ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.90 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ ผู้เรียนมีโอกาสได้ไปศึกษานอกสถานที่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 1.88

ละวิชาด้วยตนเองอยู่เสมอ ผู้สอนประเมินผลการเรียนแต่ละวิชาจากการทดสอบ ผู้สอนประเมินผลการเรียนแต่ละวิชาจากการนำไปใช้จริง ครูนิเทศก์มีการตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เวลาที่ใช้ในการนิเทศแต่ละครั้งเหมาะสมคือ ไม่น้อยกว่า 2 วัน ครูนิเทศก์ได้ใช้เวลาพูดคุยปัญหากับชาวบ้านมากพอควร ครูนิเทศก์ได้เสนอแนะเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ แก่ผู้สอน คณะกรรมการกลุ่มจัดประชุมเพื่อประเมินผลการศึกษาในกลุ่มอยู่เสมอ ครูนิเทศก์ก็แสดงความเห็นใจและช่วยแนะนำเมื่อชาวบ้านมีปัญหา สิ่งที่ครูนิเทศก์แนะนำมีประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้ ข้อที่มีคะแนน 4 ได้แก่ การมานิเทศของครูนิเทศก์ช่วยให้ผู้สอนมีกำลังใจในการทำงาน

2.5.2 ครูผู้สอน เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง คำนการนิเทศและประเมินผล ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่เป็นจริง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดได้แก่ ครูนิเทศก์แสดงความเห็นใจและให้คำแนะนำเมื่อชาวบ้านมีปัญหา คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.89 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ ผู้เรียนสามารถตรวจสอบว่าตนมีความรู้เพียงไรในแต่ละวิชาด้วยตนเองอยู่เสมอ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 2.22

2.5.3 นักศึกษา เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง คำนการนิเทศและประเมินผลส่วนใหญ่ อยู่ในสภาพที่เป็นจริง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดได้แก่ ครูนิเทศก์แสดงความเห็นใจและช่วยแนะนำเมื่อชาวบ้านมีปัญหา คิดคะแนนเฉลี่ย 2.88 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ ผู้เรียนสามารถตรวจสอบว่าตนมีความรู้เพียงไรในแต่ละวิชาด้วยตัวเองอยู่เสมอ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.41

2.6 คำนการชุมชนและพัฒนาชุมชน

2.6.1 ครูนิเทศก์ เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง คำนบริการชุมชน และพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นจริงอย่างยิ่ง มีข้อที่มีคะแนน 4 ถึง 7 ใน 8 ข้อ ได้แก่ ที่ตั้งของสภาพทำการของศูนย์ในหมู่บ้านเป็นที่ซึ่งสะดวกสำหรับทุกคนจะเข้ามาใช้บริการ ที่ทำการของศูนย์ในหมู่บ้านเปิดให้ชาวบ้านเข้าไปใช้ได้ตลอดเวลา ศูนย์ในหมู่บ้านเป็นแหล่งรวมของข่าวสารทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน ศูนย์จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ทางค่านสาธาณสุขและอนามัยแก่ชาวบ้าน ศูนย์จัดให้บริการค่านสาธาณสุขเท่าที่จะพอทำได้ ศูนย์มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านร่วมมือกันในการพัฒนาหมู่บ้าน ศูนย์ได้ทำหน้าที่ประสานงานก้วยการพัฒนากับหน่วยงานอื่น ข้อที่คะแนน 3 ได้แก่ ศูนย์จัดเชิญวิทยากรหรือชาวบ้านที่มีความรู้ความชำนาญในอาชีพมาสอน

2.6.2 ครูผู้สอน เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงด้าน บริการชุมชนและพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นจริงอย่างยิ่ง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุด ได้แก่ ที่ทำการของศูนย์ในหมู่บ้านเปิดให้ชาวบ้านเข้าไปใช้ตลอดเวลา ศูนย์ในหมู่บ้านเป็น แหล่งรวมของข่าวสารทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน ศูนย์ทำหน้าที่ประสานงานค้ำพัฒนา กับ หน่วยงานอื่น ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ ศูนย์จัดเชิงวิทยากรหรือชาวบ้านที่มีความรู้ความ ชำนาญในอาชีพมาบรรยาย คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.71 และ 2.86 ตามลำดับ

2.6.3 นักศึกษา เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงด้าน การบริการชุมชน และพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นจริง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดได้แก่ ศูนย์ในหมู่บ้านเป็นแหล่งรวมของข่าวสารทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.93 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ ศูนย์จัดเชิงวิทยากรหรือชาวบ้านที่มีความรู้ความชำนาญ ในอาชีพมาสอน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 2.42

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวัง

3.1 กำนันหลักสูตร

3.1.1 ครูนิเทศก์เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังกำน หลักสูตรส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นจริง คิดเป็นอัตราส่วน 2 ต่อ 3 หรือ จำนวน 10 ใน 15 ข้อ ที่มีคะแนนเป็น 3 ได้แก่ หลักสูตรประถมศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาพุทธศักราช 2524 มีความเหมาะสมกับสภาพเป็นอยู่และอาชีพในเขตภูเขา หลักสูตรประถมศึกษาเพื่อ ชุมชนในเขตภูเขาพุทธศักราช 2524 มีความเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เนื้อหา ที่กำหนดให้เรียนในวิชาภาษาไทยเป็นสิ่งจำเป็นต่อชาวเขา เนื้อหาที่กำหนดให้เรียนใน วิชาคณิตศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นต่อชาวเขา เนื้อหาที่กำหนดให้เรียนในวิชาประสภการณ์ชีวิต เป็นสิ่งจำเป็นต่อชาวเขา วิชาส่วนใหญ่เรียนแล้วนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ผู้เรียนมีส่วน อย่างมากในการเลือกเรื่องเรียนเพิ่มเติมตามความเหมาะสมของหมู่บ้าน เนื้อหาแต่ละวิชา มีความยากง่ายเหมาะสมกับคนที่เรียน การให้เด็กเรียนจบหลักสูตรในเวลาที่ยังเรียนอยู่ ปัจจุบันเหมาะสมแล้ว การให้ผู้ใหญ่เรียนจบหลักสูตรได้ในเวลาปัจจุบันเหมาะสมแล้ว ข้อที่มีคะแนนเป็น 4 ได้แก่ เนื้อหาที่เรียนเพิ่มเติมตามความเหมาะสมของหมู่บ้านสอดคล้อง กับปัญหาที่เกิดขึ้น เนื้อหาที่เรียนเพิ่มเติมตามความเหมาะสมของหมู่บ้านมีประโยชน์ต่อผู้เรียน การจัดการศึกษามุ่งให้เกิดทักษะและความรู้ที่จะนำไปพัฒนาตนเองครอบครัวและชุมชน

การจัดการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า รู้จักรักษาและพัฒนาค่านิยมและวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดการศึกษาส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3.1.2 ครูผู้สอน เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวัง ด้านหลักสูตรส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ อยากรให้เป็นไปอย่างยิ่ง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุด ได้แก่ การจัดการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า รู้จักรักษาและพัฒนาค่านิยม วัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดการศึกษาส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ หลักสูตรประถมศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาพุทธศักราช 2524 มีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ และอาชีพของชาวเขา คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 4.06 และ 3.00 ตามลำดับ

3.1.3 นักศึกษา เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวัง ด้านหลักสูตรส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ อยากรให้เป็นไปอย่างยิ่ง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุด ได้แก่ วิชาส่วนใหญ่เมื่อเรียนแล้วสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.66 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ การให้เด็กเรียนจบหลักสูตรในเวลาที่ยังเรียนอยู่ปัจจุบันมีความเหมาะสมดี คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.24

3:2 ทักษะบุคลากร

3.2.1 ครูนิเทศก์เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังด้านบุคลากร ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์อยากรให้เป็นไป คิดเป็นอัตราส่วน 11 ต่อ 13 คือมีคะแนนเป็น 3 ได้แก่ ผู้สอนมีความรู้มากพอควร ผู้สอนมีวิธีทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนอยู่เสมอ ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นมากพอสมควร ผู้สอนสนับสนุนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่จะช่วยให้มีความรู้เพิ่มขึ้น ผู้สอนรู้ว่าชาวบ้านส่วนใหญ่อยากจะทำอะไร ผู้สอนมีความสนใจต่อความเป็นอยู่ และปัญหาอื่น ๆ ของผู้เรียน ผู้สอนมีความโอบอ้อมอารี และเป็นที่รักใคร่ของคนในหมู่บ้าน ผู้สอนให้ความเคารพต่อผู้อาวุโสของหมู่บ้าน ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ทุกคนทั้งในด้านการเรียนและปัญหาอื่น ๆ ข้อที่มีคะแนนเป็น 4 ได้แก่ ในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนในด้านความสนใจ ประสบการณ์และความสามารถในการรับรู้ ผู้สอนมีวิธีการหลายอย่างในการเรียนการสอนเช่น ให้เรียนจากของจริง ให้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด

3.3 คำนการเรียนการสอน

3.3.1 ครูนิเทศก์เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังค่านการเรียนการสอนส่วนใหญ่ อยู่ในเกณฑ์อยากให้เป็นไปอย่างยิ่ง มีจำนวน 13 ใน 18 ข้อที่มีคะแนนเป็น 4 ใต้แก่ การเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาค่านการเรียนการสอนเน้นการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ การเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งให้เกิดความรู้ความชำนาญค่านภาษาและคณิตศาสตร์ การเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนรู้จักถักเป็นผู้นำ ผู้ตาม และการทำงานกลุ่ม การเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดและใช้เหตุผลด้วยตัวเอง การเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิดใหม่ ๆ การเรียนการสอนสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักใช้เวลาว่างหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ การเรียนการสอนสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักคุณค่า และรักษาประเพณี ศิลปวัฒนธรรมประจำเผ่า การเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการปรับปรุงอาชีพวิชาที่จักสอนเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงอาชีพค่านึงถึงความต้องการของผู้เรียน สถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนได้รับการคัดเลือกมาใช้เป็นที่เรียนความเหมาะสมกับเนื้อหา ข้อที่มีคะแนนเป็น 3 ใต้แก่ มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักสิทธิและหน้าที่พลเมืองไทย ผู้เรียนให้ความร่วมมือในการเรียนการสอนแบบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เวลาที่ใช้เรียนของกลุ่มค่านึงถึงความสะดวกของผู้เรียนส่วนใหญ่ผู้เรียนมีโอกาสได้ไปศึกษานอกสถานที่ การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็ก และผู้ใหญ่ได้เรียนร่วมกันตามความเหมาะสมของเนื้อหาที่เรียน

3.3.2 ครูผู้สอน เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังค่านการเรียนการสอนส่วนใหญ่ อยู่ในเกณฑ์ อยากให้เป็นไปอย่างยิ่ง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดใต้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งให้เกิดความรู้ ความชำนาญ ค่านภาษา และคณิตศาสตร์ และเวลาที่ใช้เรียนของกลุ่มค่านึงถึงความสะดวกของผู้เรียนส่วนใหญ่ คิดเป็นคะแนน 4.00 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดใต้แก่ การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็ก และผู้ใหญ่ได้เรียนร่วมกันตามความเหมาะสมของเนื้อหาตอนที่เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.33

3.3.3 นักศึกษา เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังค่านการเรียนการสอนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์อยากให้เป็นไป ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดใต้แก่ การเรียนการสอนเน้นการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.60 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดใต้แก่ การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็กและผู้ใหญ่ได้เรียนร่วมกัน ตามความเหมาะสมของเนื้อหาตอนที่เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.13

3.4 คำนวณสื่อการเรียน

3.4.1 ครูนิเทศก์เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวัง คำนวณสื่อการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์อยากให้เป็นไป คิดเป็นอัตราส่วน 5 ต่อ 6 หรือจำนวน 15 ใน 18 ข้อ ที่มีคะแนนเป็น 3 ได้แก่ เนื้อหาแต่ละบทมีความยาวพอเหมาะไม่มากหรือน้อยเกินไป รูปภาพประกอบภายในแบบเรียนสวยงามทำให้ผู้เรียนสนใจ และอยากเรียน รูปภาพในแบบเรียนชัดเจนและช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น ภาษาที่ใช้ในแบบเรียนเป็นภาษาง่ายอ่านแล้วเข้าใจทันที แบบฝึกหัดท้ายบทช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียน และมั่นใจว่าจะนำไปใช้ได้ถูกต้อง กิจกรรมในแบบเรียนช่วยทำให้ผู้เรียนอยากนำสิ่งที่เรียนมาใช้ กิจกรรมในแบบเรียนแต่ละบทเหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่เรียนหัวข้ออภิปราย น่าสนใจ และมีประโยชน์ต่อผู้เรียน มีการจัดมุมหนังสือ หรือตู้หนังสือไว้บริการ หนังสือที่จัดไว้มีหลายประเภท ผู้เรียนได้รับความสะดวกในการใช้บริการตู้หนังสือ มีอุปกรณ์ในการศึกษา เช่น ของจริง แบบจำลอง รูปภาพ เพียงพอกับความต้องการ อุปกรณ์ที่จัดมามีคุณภาพดี ผู้สอน และผู้เรียนร่วมมือกันในการนำสิ่งที่มีอยู่ในหมู่บ้านมาดัดแปลงเป็นอุปกรณ์ในการเรียน ผู้สอน และผู้เรียนช่วยกันดูแลรักษา อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในศูนย์ ข้อที่มีคะแนนเป็น 4 ได้แก่ แบบเรียนมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน แบบเรียนทุกวิชาจัดทำได้เหมาะสม สำหรับผู้ที่ต้องการเรียนด้วยตนเอง แบบเรียนมีความเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งเด็ก และผู้ใหญ่

3.4.2 ครูผู้สอน เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังคำนวณสื่อการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์อยากให้เป็นไป ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดได้แก่ แบบเรียนมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.89 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ รูปภาพในแบบเรียนชัดเจน และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.56

3.4.3 นักศึกษา เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังคำนวณสื่อการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์อยากให้เป็นไปอย่างยิ่ง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดได้แก่ แบบเรียนมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.73 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ หัวข้ออภิปรายน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.12

3.5 คำนวณการนิเทศและประเมินผล

3.5.1 ครูนิเทศก์เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังคำนวณการนิเทศและประเมินผลส่วนใหญ่ อยู่ในเกณฑ์อยากให้เป็นไป มีจำนวน 9 ใน 11 ข้อ คือมีคะแนนเป็น 3 ได้แก่ ผู้เรียนสามารถตรวจสอบว่าตนมีความรู้เพียงไรในวิชาแต่ละวิชาด้วยตัวเอง ผู้สอนสามารถประเมินผลการเรียนแต่ละวิชาจากการทดสอบ ผู้สอนสามารถประเมินผลการ

เรียนแต่ละวิชาจากการทดสอบ ผู้สอนสามารถประเมินผลการเรียนแต่ละวิชาจากการนำไปใช้ได้จริง ครูนิเทศก์มีการตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เวลาที่ใช้ในการนิเทศแต่ละครั้งเหมาะสมคือ ไม่น้อยกว่า 2 วัน ครูนิเทศก์ใช้เวลาพูดคุยปัญหา กับชาวบ้านมากพอควรครูนิเทศก์ได้เสนอแนะเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ แก่ผู้สอน คณะกรรมการ กลุ่มจัดประชุมเพื่อประเมินผลการศึกษาในกลุ่มของตนเสมอ ครูนิเทศก์แสดงความเห็นใจ และช่วยแนะนำเมื่อชาวบ้านมีปัญหา ข้อที่มีคะแนนเป็น 4 ได้แก่ การมานิเทศของครูนิเทศก์ ช่วยให้ผู้สอนมีกำลังใจในการทำงาน สิ่งที่ครูนิเทศก์แนะนำมีประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้

3.5.2 ครูผู้สอน เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังค่านการ นิเทศ และประเมินผล ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์อยากให้เป็นไปอย่างยิ่ง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุด ได้แก่ ครูนิเทศก์แสดงความเห็นใจ และช่วยแนะนำเมื่อชาวบ้านมีปัญหา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้เรียนสามารถตรวจสอบว่าคนมีความรู้เพียงไรในแต่ละวิชาด้วยตัวเอง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.89

3.5.3 นักศึกษา เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังค่านการ นิเทศ และประเมินผล ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์อยากให้เป็นไป ข้อที่มีคะแนนมากที่สุด ได้แก่ ครู นิเทศก์ได้ใช้เวลาพูดคุยปัญหา กับชาวบ้านมากพอควร คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.68 ข้อที่มี คะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้เรียนสามารถตรวจสอบว่าคนมีความรู้เพียงไรในแต่ละวิชาด้วยตนเอง คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.27

3.6 ค่านการบริการชุมชนและพัฒนาชุมชน

3.6.1 ครูนิเทศก์เห็นว่าสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังค่านการ บริการชุมชนและพัฒนาชุมชนทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์อยากให้เป็นไปอย่างยิ่ง คือ มีคะแนนเป็น 4 ได้แก่ ที่ตั้งของสถานทำการ ของศูนย์ในหมู่บ้าน เป็นที่ซึ่งสะดวกสำหรับทุกคนจะเข้ามาใช้บริการ ที่ทำการของศูนย์ในหมู่บ้านเปิดให้ชาวบ้านเข้าไปใช้ได้ตลอดเวลา ศูนย์ในหมู่บ้าน เป็นแหล่งรวมของข่าวสารทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน ศูนย์จัดเชิญวิทยากร หรือชาวบ้าน ที่มีความรู้ความชำนาญในอาชีพมาสอน ศูนย์จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ทางด้านสาธารณสุข และอนามัยแก่ชาวบ้าน ศูนย์จัดให้บริการด้านสาธารณสุขเท่าที่จะพอทำได้ ศูนย์มีกิจกรรม ที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านร่วมมือกันในการพัฒนาหมู่บ้าน ศูนย์ได้ทำหน้าที่ประสานงานค่านการ พัฒนากับหน่วยงานอื่น ๆ

3.6.2 ครูผู้สอน เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังค้ำ การบริการชุมชน และพัฒนาชุมชน มีอัตราส่วน 1 ต่อ 2 ที่อยากให้เป็นไปอย่างยิ่ง ได้แก่ ศูนย์ในหมู่บ้านเป็นแหล่งรวมของข่าวสารทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน ศูนย์จัดให้บริการ กำนานสาธารณสุขเท่าที่จะพอทำได้ ศูนย์มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านร่วมมือกันในการพัฒนา หมู่บ้าน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.71 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ศูนย์จัดวิทยากรหรือชาวบ้าน ที่มีความรู้ความชำนาญในอาชีพมาสอน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.86

3.6.3 นักศึกษา เห็นว่า สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังค้ำ การบริการชุมชนและพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์อยากให้เป็นไปอย่างยิ่ง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุด ได้แก่ ที่ตั้งของสถานทำการของศูนย์ในหมู่บ้าน เป็นที่ซึ่งทุกคนสะดวกในการเข้ามารับ บริการ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.70 ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ ศูนย์ในหมู่บ้านเป็นแหล่ง รวมของข่าวสารทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน และศูนย์จัดวิทยากรหรือชาวบ้านที่มีความ รู้ความชำนาญในอาชีพมาสอน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.35

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการ ศึกษาที่เป็นจริง และที่คาดหวังของครูนิเทศก์ ครูผู้สอน และนักศึกษา

4.1 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษา ที่เป็นจริงและที่คาดหวังในแต่ละด้านของครูนิเทศก์พบว่าครูนิเทศก์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง และที่คาดหวัง ใกล้เคียงกัน เนื่องจากผลคะแนนของ สภาพกิจกรรมทางการศึกษาค้นหัดกสูตร ด้านบุคคลากร ด้านสื่อการเรียน ด้านการเรียน การสอน ด้านการนิเทศ และประเมินผล ด้านบริการชุมชน และพัฒนาชุมชน ทั้งที่เป็นจริง และที่คาดหวังมีค่าใกล้เคียงกัน

4.2 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษา ที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ในแต่ละด้านของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง และที่คาดหวัง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (2.05) ในทุก ๆ ด้าน

4.3 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพกิจกรรมทางการศึกษา ที่เป็นจริง และที่คาดหวัง ในแต่ละด้านของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง และที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (2.05) ในทุก ๆ ด้าน

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง และที่คาดหวัง ระหว่างครูนิเทศก์ ครูผู้สอน และนักศึกษา

5.1 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงระหว่าง ครูผู้สอน และนักศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงทุกด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านบุคคลากร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผล ด้านการบริการชุมชนและพัฒนาชุมชน ของครูผู้สอน และนักศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha .05$) และของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ซึ่งนำมาเปรียบเทียบโดยใช้ค่าเฉลี่ย พบว่า ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นจริงเช่นเดียวกัน

5.2 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวัง ระหว่าง ครูผู้สอน และนักศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha .05$) และระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ซึ่งเปรียบเทียบโดยใช้ค่าเฉลี่ย พบว่า ไม่แตกต่าง

อภิปรายผล

1. ด้านข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นมีข้อที่น่าสนใจ เกิดเกี่ยวกับการทำงานของครูในศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา กลุ่มหมู่บ้านแม่สวรรค์น้อย กล่าวคือ ครูเกือบทั้งหมดทำงานในโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาเป็นเวลาตั้งแต่ 3-5 ปี และโดยเหตุที่ครูของกลุ่มนี้เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงอยู่หลายคน จึงทำให้ครูสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดี เนื่องจากมีวัฒนธรรม ประเพณีเดียวกัน เพราะปัญหาคำถามการปรับตัวเป็นอุปสรรคหนึ่งที่สำคัญต่อการทำงานบนภูเขา

สำหรับนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นชาย ไม่ใช่เพราะผู้หญิงกะเหรี่ยงไม่ชอบเรียนหนังสือ จากการสอบถามบางคนทราบว่าแท้จริงพวกเขาอยากจะเรียนแต่มีภาระต้องรับผิดชอบในการเลี้ยงลูก เพราะผู้หญิงกะเหรี่ยงมักจะแต่งงานกันตั้งแต่อายุน้อย คือ ประมาณ 13-14 ปี อีกประการหนึ่งคือผู้ชายจะต้องทำหน้าที่ในการคิกค้ำขายกับพ่อค้า หรือเมื่อมีความจำเป็นต้องเข้าไปทำธุระในเมือง การที่สามารถพูดภาษาไทยได้หรือมีความรู้ในด้านคณิตศาสตร์ และอื่น ๆ บางจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการคิกค้ำกับคนภายนอก ผู้ชายจึงมองเห็นความ

จำเป็นในแง่นี้มากกว่าผู้หญิง และเป็นผลให้ผู้ที่เข้ามาเรียนส่วนใหญ่เป็นคนหนุ่มสาว ซึ่งคิดว่าคนจะสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ สำหรับนักศึกษาที่อายุเกิน 30 ปี จึงไม่มีแม่แต่คนเดียว สาเหตุประการแรกอาจเนื่องมาจากการที่หมู่บ้านบางหมู่บ้านมีการคมนาคมที่ยากลำบาก โอกาสที่คนจะได้เข้าไปในตัวเมือง และต้องสัมพันธ์กับชาวไทยพื้นราบจึงมีน้อย โดยเฉพาะผู้ที่มียาๆ บางคนไม่เคยออกจากหมู่บ้านของตนเลยจนตลอดชีวิตก็มี กว๊ายเหตุนี้จึงอาจทำให้คนที่อายุเกิน 30 คิดว่าเรียนไปก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์เท่าไร เพราะโอกาสที่จะได้ใช้ความรู้มีน้อย คนหนุ่มซึ่งแข็งแรงกว่าจึงควรที่จะศึกษา สาเหตุประการที่สองคือ โครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา เพื่อจะเริ่มดำเนินงานในหมู่บ้านชาวเขาเมื่อประมาณ 5 ปี โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่สามารถเข้าเรียนได้ จึงนับว่าเป็นสิ่งใหม่เพราะเมื่อก่อนชาวเขาอาจจะรู้จักเพียงโรงเรียนประถมของตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเข้าไปตั้งในหมู่บ้านเพื่อจะสอนหนังสือแก่เด็กชาวเขา และโดยเหตุที่โรงเรียนประเภทนี้ได้ตั้งมานานจะทำให้ชาวบ้านรู้สึกเคยชิน และคิดว่าการศึกษาควรเป็นเรื่องของเด็ก ๆ เท่านั้น เมื่อศูนย์เข้าไปตั้งในหมู่บ้าน และทำการสอนผู้ใหญ่ คนกลุ่มที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงโดยทั่วไปจึงมักเป็นคนหนุ่มสาว แต่ก็น่าเชื่อว่าถ้าหากการคมนาคมสะดวกขึ้น และการศึกษาจากศูนย์ช่วยให้ผู้ที่เรียนสามารถพัฒนาเองในค้ำต่าง ๆ ให้เห็นประจักษ์แก่สายตารรคาคคนที่อยู่ในหมู่บ้าน ผู้วิจัยคิดว่าคงจะมีผู้เรียนที่มีอายุสูงขึ้นกว่าในปัจจุบันในขณะที่ทำวิจัยอยู่นั้นพบว่ามีนักศึกษาบางคนที่เคยเรียนแล้วเลิกเรียนไปเฉย ๆ กว๊ายสาเหตุต่าง ๆ กัน บางคนบอกว่าเห็นเหนื่อยจากการทำงานตอนกลางวันดังนั้นจึงทำให้ไม่อยากไปเรียน บางคนบอกว่าการเรียนไม่ค่อยจะสม่ำเสมอเนื่องจากครูต้องลงไปประชุมหรือทำธุระในเมืองบ่อย ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายจึงไม่อยากเรียน เป็นต้น อย่างไรก็ตามก็ยังพบว่ายังมีผู้ที่สนใจอยากเรียนอยู่มากกว่า คือมีผู้ที่เพิ่งเข้ามาเรียนได้ 1-2 ปี ถึงร้อยละ 54.29 และในจำนวนผู้เรียนทั้งหมดต่างมีจุดมุ่งหมาย คือเรียนเพื่อจะได้มีความรู้ภาษาไทยมากขึ้น หรือมีความรู้ทางคณิตศาสตร์จะได้ไม่เสียเปรียบแก่พ่อค้าในเวลาค้าขายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หรือเมื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่จำเป็นอื่น ๆ กับพ่อค้าชาวพื้นราบ

2. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงพบว่า ครูนิเทศก์ ครูผู้สอน และนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นจริงอย่างยิ่งและเป็นจริง ทั้งในด้านหลักสูตร บุคคลากร การเรียนการสอน สื่อการเรียน การนิเทศและประเมินผล การพัฒนาชุมชนและบริการชุมชน โดยครูนิเทศก์ และนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า ด้านการพัฒนาชุมชนและบริการชุมชน เป็นจริงมากกว่าด้านอื่น ๆ เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่ายอด

จากกิจกรรมด้านการพัฒนามองเห็นได้ชัดเจน และรวดเร็วกว่าด้านการเรียน ตัวอย่างเช่น เมื่อก่อนชาวกะเหรี่ยงในกลุ่มนี้มีอาชีพการทำไร่ข้าว เป็นอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว ซึ่ง ชาวนี้จะทำกันเพียงปีละ 1 ครั้ง เวลาที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวแล้วจะไม่มีอะไรเพาะปลูก พืชชนิดอื่นเพื่อจำหน่าย ยกเว้นพวกกล้วย ชุนน มะม่วง ซึ่งปลูกไว้กินเองในครอบครัว หรือไม่กี่เป็นพืชที่ขึ้นเองตามธรรมชาติเมื่อ 2 ปีที่ผ่านมาศูนย์ได้จัดการสอนให้ชาวกะเหรี่ยง รู้จักปลูกกะหล่ำปลี เพื่อจำหน่ายเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวเขา นอกจากการส่งเสริม ด้านอาชีพแล้วขณะที่เข้าไปเก็บข้อมูลยังพบว่ากำลังมีการก่อสร้างประปาเข้าไปในหมู่บ้าน โดยอาศัยน้ำจากลำธารซึ่งอยู่ห่างออกไปจากตัวหมู่บ้าน และหญิงชาวกะเหรี่ยงจะต้องนำกระบอกลไปเดินไปตักน้ำทุก ๆ วัน บางครั้งวันละ 2 ครั้ง ถ้าเป็นฤดูร้อน หรือหนาว ก็ไม่มีปัญหา แต่เมื่อถึงฤดูฝนก็ต้องตากฝนเพื่อไปน่าน้ำบรรจุ ใส่กระบอกลไปเดินมาไว้ในครัวเรือน ค่ายเหตุนี้ ศูนย์จึงมีโครงการก่อสร้างประปาค้างกล่าวเข้าไปในหมู่บ้าน แต่ไม่ใช่เข้าไปตามบ้านเรือนโดยตรง หากจะเลือกที่ตั้งเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้าน ซึ่งโดยมากจะอยู่ใกล้ ๆ ที่ตั้งของศูนย์ เพื่อความสะดวกในการเข้ามาใช้บริการ และพร้อมกันนั้นก็จะมีสาธารณสุขอยู่ 1 ห้อง ในแต่ละหมู่บ้าน

สำหรับความคิดเห็นต่อกิจกรรมทางการศึกษาที่น่าสนใจในค้ำต่าง ๆ มีดังนี้ ค้ำหลักสูตร ข้อที่ไ้รับคะแนนน้อยที่สุดจากครูผู้สอนคือ เนื้อหาแต่ละวิชามีความยากง่าย เหมาะกับตอนที่เรียน กล่าวคือครูผู้สอนกลุ่มหมู่บ้านแม่สวรรค์น้อยเห็นว่า การจำล้าคัมของ เนื้อหาแต่ละวิชาตามความยากง่ายยังไม่เหมาะสม และเนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติจริง ในสนาม ดังนั้นข้อมูลส่วนนี้จึงควรได้รับการพิจารณาจากผู้รับผิดชอบค้ำหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กิจกรรมด้านการเรียน มีข้อน่าสังเกตในค้ำบุคลลากร คือทั้งครูนิเทศก์และครูค้ำมีความเห็นตรงกันว่าข้อที่ไ้คะแนนน้อยที่สุด คือ ผู้สอนมีความสนใจ และเอาใจใส่ ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้สอนรู้ว่าผู้เรียนมีปัญหอะไร และมีความสนใจค้อปัญหาอื่น ๆ ของผู้เรียน ซึ่งคุเป็นเรื่องแปลกที่ครูเองยอมรับเช่นนี้ จากการพูดคุยกับครูหลายคนจึงทำให้พอจะเข้าใจว่าเหตุไรค้อตอบที่ไ้จึงออกมาในรูปแบบนี้ เนื่องจากรูปแบบของโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา เน้นให้มีการนิเทศกันเองภายในกลุ่ม ดังนั้นจึงต้องจัดการประชุมสำหรับครูที่อยู่ในกลุ่มหมู่บ้านเดียวกันเป็นประจำทุกเดือน การประชุมแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 1-2 วัน โดยผลัดเปลี่ยนสถานที่ไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ นอกจากนี้ครูยังต้องเข้ารับการอบรมระ-

หว่างประจำการ (Inservice training) ซึ่งจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง ณ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำจังหวัด หรือศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค ซึ่งอาจใช้เวลา 3-4 วัน ความแต่จังหวัดจะกำหนด เรื่องที่อบรมไว้แก่ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เทคนิควิธีสอน การดำเนินงานและจัดทำโครงการพิเศษเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ครูบางท่านอาจจะกลับไปเยี่ยมบ้านหลังจากการประชุม ซึ่งครูแต่ละคนจะมีวันหยุดประมาณ 8 วัน ต่อเดือน หรือหยุด 2 สัปดาห์ต่อทุก 2 เดือน แล้วแต่การตกลงของครูในกลุ่มหมู่บ้านเดียวกัน สิ่งเหล่านี้ทำให้เวลาในการอยู่ในหมู่บ้านล้นน้อยลงไป และที่สำคัญ คือครูเอง มีความรู้สึกว่าจะต้องรับภาระมากมายกว่าครูโดยทั่วไป เพราะต้องสอนทั้งเกิดในตอนกลางวันสอนผู้ใหญ่ในเวลาากลางคืน ต้องไปประชุม และบางครั้งต้องลงไปซื้อของจากอำเภอแม่สะเรียงมาจำหน่ายในสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน จึงทำให้ครูหลายคนคิดว่าเพียงภาระรับผิดชอบเหล่านี้ก็นักมากพออยู่แล้ว จึงทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับด้านการเรียนการสอนข้อที่ทั้งครูนิเทศ ครูผู้สอนและนักศึกษา มีความคิดเห็นตรงกันคือ ผู้เรียนมีโอกาสได้ไปศึกษานอกสถานที่ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยค่าที่สุดสาเหตุเนื่องมาจากปัญหาการคมนาคมระหว่างหมู่บ้านกับชุมชนภายนอกหมู่บ้านค่อนข้างลำบาก โดยเฉพาะหมู่บ้านซึ่งไม่มีถนน ดังนั้นจึงทำให้ขาดโอกาสในการไปศึกษานอกสถานที่

ด้านสื่อการเรียนมีข้อที่น่าสนใจคือความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อสื่อการเรียนซึ่งถือเป็นหัวใจของการเรียนด้วยตัวเองของนักศึกษา ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ภาษาที่ใช้ในแบบเรียนเป็นภาษาง่าย ๆ อ่านแล้วเข้าใจทันที ครูผู้สอนให้คะแนนในข้อนี้น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่น ๆ ในค่านี้อะไรหรือทุกค่านี้อาจจะเห็นว่าสื่อการเรียนที่สร้างขึ้นนั้นเป็นจุดแรก และนำมาใช้เป็นครั้งแรก จึงมีข้อบกพร่องบางประการเกี่ยวกับการใช้ภาษากังกล่าว

ความคิดเห็นด้านกรณีนี้และประเมินผลของครูผู้สอนและนักศึกษา ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดเหมือนกันคือ ผู้เรียนสามารถตรวจสอบว่าตนมีความรู้เพียงใดในแต่ละวิชาด้วยตัวเองอยู่เสมอ เหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องมาจากนักศึกษายังไม่คุ้นเคยกับวิธีเรียนแบบนี้

ส่วนสุดท้ายที่จะกล่าวถึงคือ ด้านบริการชุมชนและพัฒนาชุมชน ข้อที่ทุกกลุ่มให้คะแนนน้อยที่สุดคือ ศูนย์จัดตั้งวิทยากรหรือชาวบ้านที่มีความรู้ความชำนาญในอาชีพมาสอน ที่เป็นเช่นนี้เพราะทุกคนต่างตระหนักว่าการคมนาคมเป็นอุปสรรคที่จะจัดวิทยากรภายนอกหมู่บ้านมาให้ความรู้ได้ ส่วนชาวบ้านเองส่วนใหญ่ยังเป็นผู้ที่ขาดความรู้ความชำนาญในด้านต่าง ๆ

3. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวัง พบว่าครูนิเทศก์ ครูผู้สอน และนักศึกษามีความคิดเห็น คือสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังทั้งในค่านหลัก สูตร บุคคลากร การเรียนการสอน สื่อการเรียน การนิเทศและประเมินผล การบริหารชุมชน และพัฒนาชุมชน อยู่ในเกณฑ์ที่อยากให้เป็นอย่างยิ่ง และอยากให้เป็นอย่างยิ่ง โดยที่ครูนิเทศก์ และนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกัน คือมีความคาดหวังในค่าน การบริการชุมชน และพัฒนาชุมชน สูงกว่าค่านอื่น ๆ ในขณะที่ครูคาดหวังไว้ เป็นอันดับรองสุดท้าย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะครู มีความรู้สึกว่าคนเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในค่านการสอนโดยเฉพาะ ถึงแม้ว่าในโครงการศูนย์ การศึกษา เพื่อชุมชนในเขตภูเขานี้ได้ เสริมให้ครูทำหน้าที่ค่านการพัฒนาด้วย อย่างไรก็ตามบทบาท ค่านการพัฒนาสำหรับครู เป็นบทบาทที่รองไปจากงานค่านการสอน ทั้งที่ควรจะต้องกลมกลืนไป ด้วยกัน แต่ในความเป็นจริงดูเหมือนยังแยกกันอยู่ในความรู้สึกของครู ส่วนครูนิเทศก์ ซึ่งมี หน้าที่คอยนิเทศ และให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูผู้สอน จากการไปเยี่ยมเยียนแต่ละหมู่บ้าน และมีโอกาสได้รับทราบปัญหาอย่างกว้าง ๆ รวมทั้งมีโอกาสประสานงานกับหน่วยงานอื่น และ เจ้าหน้าที่ค่านพัฒนาจึงมองปัญหาของหมู่บ้านด้วยภาพรวม ๆ มากกว่ามุ่งไปที่ปัญหาใดปัญหา หนึ่งผลจึงปรากฏว่า ครูนิเทศก์มีความคาดหวังต่อการบริการชุมชน และพัฒนาชุมชนมากยิ่งขึ้นกว่า ปัญหาค่านการเรียนค่านใดค่านหนึ่ง สำหรับนักศึกษาเองก็เช่นเดียวกันเพราะว่าการพัฒนา ชุมชนและบริการชุมชนเกี่ยวข้อง และสามารถช่วยแก้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นใน เรื่องสาธารณสุข อนามัย การพัฒนาอาชีพ สิ่งเหล่านี้เป็นความต้องการของชาวเขาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นปัญหาที่พวกเขาต้องประสบอยู่ทุกวัน ส่วนความคาดหวังที่เกี่ยวกับการเรียน ที่เป็นอันดับต่อมาเพราะอย่างน้อยขณะนี้เขารู้อยู่แล้วว่า เขามีครูที่จะสอน มีหนังสือจะเรียน มีศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนประจำหมู่บ้าน ซึ่งสามารถจะเข้าไปแสวงหาความรู้ได้แล้วอย่าง ไรก็ตามมีข้อที่น่าสังเกตในค่านที่เกี่ยวกับการเรียนคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรม ทางการศึกษาที่คาดหวังค่านการนิเทศ และประเมินผลของครูนิเทศก์ ครูผู้สอน และนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังในการให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบว่าตนมีความรู้เพียงไรในแต่ละวิชา ด้วยตนเองน้อยที่สุด ในแง่ของนักศึกษาที่เป็นเช่นนี้เพราะขาดความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีเรียน ของศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นผู้แสวงหา ความรู้โดยพึ่งตัวเองมากที่สุด แต่เท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ คือ ผู้เรียนคิดว่าครูมีหน้าที่สอน และ รับผิดชอบในกิจกรรมทุกค่านที่เกี่ยวกับการศึกษา รวมทั้งการประเมินผลการเรียน สำหรับ ครูผู้สอนและครูนิเทศก์มีความคาดหวังน้อยเพราะเข้าใจว่านักศึกษายังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังของครูนิเทศก์ครูผู้สอน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านบุคคลากร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผล ด้านบริการชุมชนและพัฒนาชุมชน แต่สำหรับนักศึกษาพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง และที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้านแต่เมื่อเปรียบเทียบในระหว่างกลุ่ม กลับพบว่า ความคิดเห็นคือสภาพกิจกรรมทางการศึกษาทั้งด้านที่เป็นจริง และที่คาดหวังของครูนิเทศก์ ครูผู้สอน และนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากครูนิเทศก์และครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ทำงานในสนามมองเห็นว่าจากการเข้าไปตั้งโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาในหมู่บ้านต่าง ๆ ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายประการ จากเดิมเช่น ทำให้ชาวเขาได้รับความสะดวกสบาย ในด้านสาธารณสุข การศึกษา การคมนาคม แม้ว่าจะมีอุปสรรค และปัญหาบางประการ แต่ก็อาจนับได้ว่า ศูนย์ได้พยายามอย่างเต็มที่แล้วในการทำหน้าที่พัฒนาคุณภาพประชากรชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง สำหรับนักศึกษาเองก็รู้ว่าการที่หน่วยงานของรัฐบาลได้เข้ามาสนใจ และเอาใจใส่ต่อชาวเขามากขึ้นนี้เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชาวเขาทั้งในด้านการบุคคล และส่วนรวม โดยทำให้ชาวเขาได้มีโอกาสพัฒนาความเป็นอยู่ อาชีพ ตลอดจนความสามารถทางการศึกษา

อย่างไรก็ตามในด้านของชาวเขามีก่อนหน้านี้มีความคิดเห็นว่า ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการบางประการของชาวเขาได้ เช่นต้องการให้ครูผู้สอนทำหน้าที่สอนตลอดวันเหมือนโรงเรียนพื้นราบ หรือความต้องการในด้านยา ซึ่งศูนย์ไม่ได้มีนโยบายในการให้บริการด้านนี้ตลอดไป เพราะต้องการให้ชาวเขาช่วยเหลือตัวเองเป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง แตกต่างจากสภาพกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวัง

ข้อเสนอแนะ

จากการสำรวจครั้งนี้พบว่า การดำเนินงานด้านกิจกรรมทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา แม่สวรงค์น้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้เป็นประโยชน์ต่อชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในหมู่บ้านต่าง ๆ แต่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการที่อาจจะช่วยปรับปรุงให้โครงการนี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ครูควรจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อชักจูงให้ชาวเขาทั้งที่เรียนอยู่และผู้ที่ไม่ยอมเรียน เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนและทำให้เห็นผลว่าเขาสามารถใช้ความรู้เป็นประโยชน์ เช่น การจัดรายการเพลง โดยเปิดจากเทปแล้วให้ชาวเขาเขียนจดหมายขอเพลงที่เขาชอบของกลุ่มหัวหน้าจาง อ่าเภอ สะเมิง จังหวัดเชียงใหม่¹ เป็นรายการที่น่าสนใจ และสามารถนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับหมู่บ้านของตน นอกจากนี้จะช่วยให้ครู และนักศึกษามีความใกล้ชิด และได้รับทราบปัญหาต่าง ๆ ของชาวเขาค้วย

2. ครูควรทำความเข้าใจกับคณะกรรมการเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดซื้อสินค้ามาจำหน่ายในสหกรณ์ ครูควรเพียงแต่คอยดูแลให้คำแนะนำปรึกษาเมื่อมีปัญหาเพื่อครูจะได้มีเวลามากขึ้นสำหรับงานด้านการสอน และการพัฒนา

3. จากการที่ชาวเขาประสบปัญหาการขาดแคลนยา ถึงแม้จะมียาซึ่งได้รับบริจาคจากต่างประเทศก็ตาม แต่ยาที่เหลืออยู่ไม่ค่อยตรงกับโรคที่ชาวเขาเป็นกันอยู่ ค้วยเหตุนี้ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาประจำหมู่บ้านอาจจะแก้ปัญหาได้ด้วยการซื้อยามาจำหน่ายในสหกรณ์ โดยอาจขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือเภสัชกรประจำโรงพยาบาลประจำอำเภอแม่สะเรียง

4. พยายามจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ชาวเขารู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของและเป็นส่วนหนึ่งในโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา เพื่อการพัฒนาชาวเขาในทุกด้านจะสามารถดำเนินไปตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ตลอดจนสามารถสร้างให้เกิดความรับผิดชอบ และร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง และชุมชน

¹ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ จังหวัดลำปาง "คณะละครเร่และบริการเสียงตามสายแนวทางใหม่ของการให้บริการแก่ชาวบ้าน" บทเพลงแห่งขุนเขา (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2526) หน้า 62

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อการศึกษาของศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาของแต่ละจังหวัด เพื่อทราบวิธีการที่แตกต่างกันตลอดจนผลดีของรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ค้ำานการวางแผนในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับชาวเขา

2. ควรมีการวิจัยถึงสาเหตุจูงใจให้ชาวเขาเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาแห่งใหม่ ๆ รวมทั้งศูนย์ที่ตั้งอยู่เดิมในการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย